

B. O.

"Christian Huygens and the development of science in the seventeenth century", A. E. Bell, London 1950 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 3/4, 654-655

1958

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

koleje żelazne), *Nowa technika* (powstanie nauk inżynierskich). Na te zagadnienia poświęcono 58 stron.

Główną część książki (232 strony) traktuje o technice nowoczesnej i jej poszczególnych dziedzinach. Poruszono tu następujące zagadnienia: transport, surowce (górnictwo, hutnictwo i przemysł chemiczny), energia mechaniczna i elektryczność, przemysł (produkcja masowa, łączność i elektronika), konstrukcje.

Kilka ostatnich rozdziałów dotyczy wpływu techniki na inne dziedziny życia i jej z nimi powiązań. Są to: *Inżynieria a cywilizacja zachodnia* (podsumowanie i analiza), *Inżynieria a przemiany ekonomiczne*, *Inżynieria a robotnik*, *Dystrybucja ulepszeń technologicznych* (co daje zysk?), *Zmiany technologiczne a inwestycje*, *Technika a badania naukowe*, *Konkluzja* (demokracja a postęp).

W indeksie nie ma prawie żadnych nazwisk poza anglosaskimi, inne dotyczą raczej okresów wcześniejszych. Zupełny brak jakichkolwiek nazwisk polskich i w ogóle słowiańskich.

B.O.

Margaret 'Espinasse, Robert Hooke, William Heinemann Ltd., London 1956, s. 192, tabl. 18.

Robert Hooke, książka z serii naukowej pod redakcją J. Bronowskiego jest obszerną biografią wielkiego angielskiego uczonego, naświetlającą głównie jego działalność naukową i techniczną. Zawiera ona następujące rozdziały: *Hooke a Newton*, *Przednewtoniańska i newtoniańska wiedza w Anglii*, *Praca naukowa Hooke'a w 1660 r.*, *Mikrografia*, *Późniejsza praca naukowa Hooke'a*, *Wykłady z mechaniki* (tzw. cutleriańskie), *Hooke jako mierniczy i architekt*, *Spółeczne życie Hooke'a*, *Osobiste i domowe życie Hooke'a*.

Bogaty materiał źródłowy, wykorzystany dla napisania tej pracy, podano w obszernej bibliografii. Książka niewątpliwie jest cenną pozycją naukową dającą pełny obraz życia i pracy jednego z największych uczonych angielskich i światowych.

B.O.

A. E. Bell, *Christian Huygens and the development of science in the seventeenth century*, Edward Arnold and Co., London 1950, s. 220, tabl. 6, rys. 61.

Omawiane wydanie książki Bella — *Christian Huygens a rozwój nauki w siedemnastym wieku* — jest przedrukiem wydania z roku 1947. Materiał został podzielony na dwie zasadnicze części. Pierwsza z nich to dokładna biografia znakomitego uczonego holenderskiego, druga zaś to omówienie jego licznych prac naukowych na tle ogólnego stanu ówczesnej wiedzy.

Tytuły rozdziałów części drugiej brzmią: *Stan nauki w pierwszej połowie XVII w.*, *Badania nad zagadnieniem zderzenia ciał sprężystych*, *Siła odśrodkowa*, *Statyka*, *Rozprawa o zegarze wahadłowym* (cztery rozdziały pod wspólnym tytułem).

nym tytułem), *Przyczyna grawitacji, Studia optyczne Huygensa, Falowa teoria światła, Saturn, Cosmotheorós, Miejsce Huygensa w historii nauki*. Materiał opracowany został szczegółowo i wyjaśniony rysunkami, obliczeniami i wzorami. Książka opatrzona jest również objaśnieniami nazwisk wymienionych w tekście i krótką bibliografią. Całość stanowi cenną pozycję naukową.

B.O.

Bern Dibner, *Early Electrical Machines — the experiments and apparatus of two enquiring centuries (1600—1800) that led to the triumphs of the electrical age*, Burndy Library, Norwalk, Connecticut 1957, s. 57, il. 53.

Książeczka B. Dibnera *Wczesne maszyny elektryczne — doświadczenia i aparaty dwóch dociekliwych stuleci (od 1600 do 1800) które doprowadziły do triumfów wieku elektryczności* jest czternastą z kolei tego typu publikacją wydaną przez Burndy Library. Biblioteka ta została założona w Norwalk w stanie Connecticut w 1936 r., zaś w 1941 senat Uniwersytetu Stanu Nowy Jork nadał jej przywilej zaopatrywania w materiały źródłowe stale wzrastającej liczby studiujących historię nauki i techniki. W bibliotece zgromadzono około 10000 książek i broszur z dziedziny historii nauk fizycznych i biologicznych. Znajduje się tam również wiele rękopisów, portretów i dawniejszych druków.

Materiał książki B. Dibnera został oparty na ponad 8000 prac z dziedziny elektryczności i magnetyzmu i jest bogato ilustrowany starymi rysunkami z nich czerpanymi. Właśnie te stare ilustracje nie tylko zwiększają walory estetyczne książki, ale podnoszą ją w pewnym stopniu do rangi wydawnictwa źródłowego. Na treść pracy składają się następujące rozdziały: *Starożytni, „De Magnete“ Gilberta, Robert Boyle, Pierwszy generator elektryczny, Francis Hauksbee, Stephen Gray, Charles F. Dufay, Inni eksperymentatorzy kontynentalni, Butelka lejdejska, Abbé Nollet, Benjamin Franklin, Maszyna van Maruma, Instrumenty elektryczne*. Temat został potraktowany dość popularnie, niemniej podano tu wiele mało znanych szczegółów.

Warto podkreślić przyjemną, szatę graficzną książeczki.

B.O.

Maria und Gerhard Wissmann, *Die Brüder Lilienthal* Altberliner Verlag Lucie Groszer, Berlin 1957, s. 192.

Bracia Lilienthal, a w szczególności Otto, są jednymi z największych prekursorów lotnictwa, twórcami szybownictwa. Poświęcona im książka M. i G. Wissmannów przeznaczona jest bardziej dla dzieci niż dla młodzieży. Nie można więc od niej wymagać głębszej analizy czy oceny znaczenia pracy Lilienthalów. Można by jednak oczekiwać szkicowego przynajmniej pokazania rozwoju dążeń ludzkich do wzniesienia się ponad ziemię oraz wyjaśnienia przyczyn niepowodzeń prób lotu przy pomocy skrzydeł poruszanych mięśniami i istoty sukcesu Lilienthalów w realizacji lotu ślizgowego. Zamiast tego